Retailcanon: Jan Zeeman opent zijn eerste winkel

17-08-2016 09:41

RetailTrends stelde drie jaar geleden ter gelegenheid van het honderdste nummer een retailcanon samen. Honderd hoogte- en dieptepunten van de Nederlandse retailgeschiedenis passeerden de revue. De komende vier weken staat RetailWatching stil bij de honderd grootste retailgebeurtenissen in ons land, aangevuld met enkele belangrijke ontwikkelingen die na het samenstellen van de canon nog hebben plaatsgevonden. Vandaag deel acht, met onder meer de start van Zeeman en de komst van de btw.

STER-reclame gaat van start (1967)
Op maandag 2 januari wordt voor het eerst een STER-blok uitgezonden. De eerste commercial maakt reclame voor de krant, want jawel, ook toen al zagen krantenuitgevers een sombere toekomst voor zich. Gevolgd door commercials voor Syntraciet-kolen, Kwatta-chocolade, Jumbospellen en Zenith-horloges. Wat velen vrezen (onder meer de Consumentenbond en de Nederlandse Vereniging van Huisvrouwen) gebeurt niet: Nederland gaat door tv-reclame niet voorgoed naar de verdommenis.

Start van Zeeman (1967)
Jan Zeeman begint zijn eerste discountstore. Hollandser heb je ze niet, zowel qua naam als persoonlijkheid.

Wat dat laatste betreft: zuinig, nuchter, hard, slim. Zijn eerste winkel opent hij in Alphen aan den Rijn, volledig naar Amerikaans voorbeeld: een discounter met stapels spotgoedkope kleding. Waarmee hij in snel tempo Nederland verovert, voorzien van niet al te ingewikkelde reclameleuzen: ‘Zeeman kleedt je voor een beetje’ en ‘Je zou wel gek zijn als je meer betaalde’.

Neckermann Postorders (1968)
Nederland verkeert in opperste welvaart en transformeert in rap tempo tot complete consumptiemaatschappij. Het Duitse Neckermann springt hierop in met de verkoop van consumptiegoederen via een catalogus (overigens een negentiende-eeuwse, Amerikaanse retailuitvinding). Het succes is enorm. Bij menig consument ligt de catalogus pontificaal op de eikenhouten salontafel.

Invoering btw (1969)
Op 1 januari krijgt de retail te maken met de Belasting Toegevoegde Waarde, in drie schalen: een hoog, een laag en een nultarief. Al meteen ontstaat verwarring. Zo valt konijnenvoer onder het lage tarief, daar het tot de voedselketen behoort, doch caviavoer valt onder het hoge tarief, omdat de Nederlander doorgaans geen cavia’s eet. Pas echt ingewikkeld wordt het trouwens jaren later, als Europa zich met btw-tarieven gaat bemoeien.

Introductie van de betaalcheque (1969)
De Postbank introduceert de betaalcheque, ook wel bekend als girobetaalkaart en vooral de betaalkaart. De kaart wordt door de bank gegarandeerd tot een bepaald maximumbedrag – eerst honderd of 150 gulden, later tweehonderd gulden – ongeacht het saldo. Hierdoor kan men er in het dagelijks leven de boodschappen mee betalen, zo nodig op de pof. Wat treft, want in die periode gaan de ooit zo zuinige, voorzichtige Nederlanders steeds vaker en steeds meer lenen, ook al overgenomen (live now, pay later!) uit de VS.